УДК 346.2:334.78:346.543
DOI https://doi.org/10.32782/chc.v049.2023.2

Подцерковний Олег Петрович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри господарського права і процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: 0000-0003-1095-3481

Шестакова Юлія Дмитрівна,
аспірантка кафедри господарського права і процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID ID: 0000-0003-4890-0027

ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ДОГОВОРУ З КОРПОРАТИВНОЮ СКЛАДОВОЮ

Однією із найбільш розповсюдженою формою практичної реалізації (вкладення) інвестицій в корпоративні права є договір, зміст якого визначає майже усі аспекти зазначеної реалізації з урахуванням їх предметної характеристики, вартості, строку, порядку та умов використання, відповідальності та інших умов. Саме договірна форма інвестування підтверджує основний масив корпоративних правовідносин та закріплює всі істотні умови взаємодії його учасників, починаючи від реквізитів та закінчуючи форс-мажорними обставинами та відповідальністю у разі його невиконання або неналежного виконання. Інвестиційний договір є специфічним різновидом, виокремлення якого відбувається саме завдяки інвестиційної складової.

Виокремленням та дослідженням інвестиційного договору займалися такі вчені як: О. Вінник, Т. Жук, В. Кафарський, П. Матвєєв, М. Ніколенко, О. Симсон та інші. Дискусійними залишилися положення щодо господарсько-правової природи інвестиційного договору та його різновиду з приводу об'єкта – корпоративних прав.

Метою статті є визначення інвестиційного договору із корпоративною складовою як господарського договору, сторонами якого є різноманітні суб'єкти господарювання, а змістом корпоративні права.

Виклад основного матеріалу. Договір є підставою виникнення більшості господарських зобов'язань, у тому числі й стосовно внесення інвестицій, у результаті чого виокремлюється інвестиційний договір, з відповідними притаманними йому реквізитами, змістом та порядком виконання. Саме договірна форма, як зазначає О. М. Вінник, є «однією з двох основних правових форм інвестування, опосередковуючи не лише вкладення інвестицій, а й організацію інвестиційного процесу» [1, с. 112]. Дійсно, саме процедура узгодження й укладення інвестиційного договору і представляє собою певний процес, який може стосуватися й передачі корпоративних прав.

У літературі точаться дискусії навколо змісту та форми інвестиційного договору, а також його правової природи. Зокрема, П. С. Матвєєв стверджує, що інвестиційний договір потрібно розглядати через декілька тлумачень. У широкому розумінні він розглядається як категорія, що стосується договорів, що украються інвестором із іншими учасниками інвестиційної діяльності з метою реалізації інвестицій, у будь-яких формах та видах, задля отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту. У вузькому ж, його необхідно розглядати як угоду, спрямовану на врегулювання безпосередньо процесу інвестування[1] [2, с. 130]. В свою чергу, В. В. Кафарський пропонує визначати інвестиційний договір як «правочин між двома або ж декількома особами, за яким сторони встановлюють на певний строк права та обов'язки у відноси-

[1] Матвєєв П. С. Інвестиційний договір як складова інвестиційної діяльності на сучасному етапі розвитку України. *Наше право*. 2014. № 10. С. 129-132.

нах між сторонами стосовно вкладання усіх видів майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності для отримання прибутку або досягнення соціального ефекту» [3, с. 10]. Власне авторське визначення інвестиційного договору надає й О. М. Вінник, а саме вона визначає його як «договір майново-організаційного характеру, що укладається інвестором або ж уповноваженою ним особою з іншими учасниками інвестування, які забезпечують виконання практичних дій щодо вкладення інвестицій певного виду у визначений договором об'єкт, із застосуванням певної форми інвестування, що в сукупності мають забезпечити досягнення запланованого інвестором соціально-економічного ефекту» [4, с. 67]. Представляється, що організаційний аспект інвестиційного договору полягає в прийнятті рішення інвестором про їх вкладення, а майновий – в процесі вкладення різноманітних інвестицій та отриманні прибутку у майбутньому.

Фахівці визначають цивільно-правову природу інвестиційного договору. Зокрема, аналізуючи сукупність правочинів інвестиційного характеру, О. Є. Сімсон пропонує визначати інвестиційний договір як «угоду про сумісну діяльність, або ж будь-яка інша цивільно-правова угода, за якою одна сторона (інвестор) передає іншій стороні (одержувачу інвестицій) у власність або ж користування майно, майнові права та/або інші цінності, що мають ринкову вартість, а одержувач інвестицій, в обмін на одержане, зобов'язується сплатити інвестору частину прибутку (доходу) визначену договором, отриманого від власної підприємницької діяльності, у формі періодичних виплат чи одноразово» [5, с. 222]. Вважаємо таку дефініцію дещо обмеженою з урахуванням видів інвестиційної діяльності, форм її здійснення. Адже передбачається виключно можливість укладення реальних цивільно-правових правочинів, а можливість укладення консенсуальних правочинів, а господарсько-правових зобов'язань упускається. Також не можна погодитися із обмеженим колом осіб, які можуть бути сторонами угоди. Зокрема, одержувач інвестицій у будь-якому разі має бути суб'єкт господарювання (так як на нього покладається обов'язок сплатити винагороду внаслідок власної підприємницької діяльності), а якщо виходити з цивільно-правового характеру угоди – інвестором може бути будь-яка особа. Але такий широкий підхід не дозволяє формувати спеціальні гарантії інвестиційної діяльності, коли інвестиції змішуються із будь-яким майном. Водночас, за спеціальним інвестиційним законодавством інвестором може бути, як правило, суб'єкт господарювання, що свідчить про його господарсько-правову природу. Не випадково, судова практика визначає, що «інвестиційний договір не є окремим різновидом цивільно-правового (чи господарсько-правового) договору, а є родовим поняттям щодо цілого масиву різнопланових договорів, якими опосередковується інвестиційна діяльність» [6]. Тобто, йдеться про комплексний правовий підхід до врегулювання та визначення інвестиційного договору, але, як правило економічної направленості у тому числі й стосовно корпоративних прав.

У загальному вигляді слід погодитися із є думкою О. К. Вишнякова, який розглядав інвестиційний договір (інвестиційну угоду) як «основний правовий документ, що регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності. Практично в усіх випадках форма інвестицій має договірний характер, за винятком створення підприємства одним засновником, а також створення структурних підрозділів підприємства» [7, с. 80]. Зазначеними суб'єктами, а отже й сторонами інвестиційного договору є суб'єкти господарювання, що також свідчить про його господарсько-правовий характер. Саме інвестиційний договір виступає «основним регулятором поведінки суб'єктів інвестиційної діяльності. Нормативні акти створюють правову основу інвестиційної діяльності, договір же встановлює конкретний правовий режим економічних і правових зв'язків між його сторонами. Він визначає порядок і умови виконання договірних зобов'язань, форми взаємодії сторін, контроль за виконанням зобов'язань, а також враховує специфічні особливості конкретних взаємозв'язків сторін. Інвестиційний договір виконує також функцію оцінки результатів інвестиційної діяльності» [8, с. 118]. Тобто, результат виконання інвестиційного договору свідчить про досягнення його мети, за якою можливо виокремити його різновиди.

Інвестування може бути здійснено з різною метою, що підтверджується різноманітністю інвестиційних договорів з корпоративною складовою, адже саме «розпорядження частками у статутному (складеному) капіталі товариства та цінними паперами (акціями) учасники товариства здійснюють у правових договірних формах. Отже, з настанням юридичних фактів або юридичного складу виникають, змінюються або припиняються корпоративні правовідносини, змістом яких є корпоративні права та обов'язки [9, с. 88]. Також, «їх обсяг може впливати на інвестиційний

процес. Права та обов'язки суб'єктів корпоративних відносин впливають на оптимізацію інвестиційної діяльності» [10, с. 58].

Взагалі, як слушно зазначається у літературі, «способами передачі належних корпоративних прав можуть бути:

– укладення договору управління майном із суб'єктом підприємницької діяльності (крім договору управління цінними паперами та іншими фінансовими інструментами);

– укладення договору про управління цінними паперами, іншими фінансовими інструментами і грошовими коштами, призначеними для інвестування в цінні папери та інші фінансові інструменти, з торговцем цінними паперами, який має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності з управління цінними паперами;

– укладення договору про створення венчурного пайового інвестиційного фонду для управління переданими корпоративними правами з компанією з управління активами, яка має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності з управління активами.

Передача корпоративних прав як оплата вартості цінних паперів венчурного пайового інвестиційного фонду здійснюється після реєстрації Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку випуску цінних паперів такого інституту спільного інвестування» [11]. Тобто, можна виокремити наступні інвестиційні договори з корпоративною складовою:

– інвестиційний договір щодо управління корпоративною організацією у повному обсязі або частковому;

– інвестиційний договір щодо обігу цінних паперів та інших фінансових інструментів;

– інвестиційний договір щодо створення венчурного пайового інвестиційного фонду для управління переданими корпоративними правами з компанією з управління активами.

Порядок інвестування врегульований відомчим актом, який містить певну процедуру зазначеного інвестування та його документальне оформлення, так в рішенні Національного агентства з питань запобігання корупції зазначено: «при укладенні договору про передачу в управління підприємств та/або корпоративних прав слід керуватися загальними вимогами до договору управління майном, визначеними Цивільним кодексом України. У одноденний термін після передачі в управління належних підприємств та/або корпоративних прав особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також посадові особи юридичних осіб публічного права зобов'язані письмово повідомити про це Національне агентство з питань запобігання корупції. При визначенні дати повідомлення про передачу підприємств та/або корпоративних прав в управління, як і у випадку із строком передачі належних особі підприємств та/або корпоративних прав, слід брати до уваги положення статей 253, 254 ЦКУ [12]. Таким чином , під одноденним строком повідомлення слід розуміти день наступний за днем, коли особа передала належні їй підприємства та/або корпоративні права в управління.

Важливою умовою інвестиційного договору є умова щодо ціни акцій, які підлягають відчуженню, так, позитивним є положення Директиви ЄС, у якій визначена «пропозиція поглинання» або «пропозиція» означає відкриту пропозицію (іншу, ніж ту, що здійснюється самою компанією-адресатом оферти), висунуту власникам цінних паперів компанії з метою придбання усіх або частини цінних паперів, примусово або добровільно, яка супроводжується або яка має за мету отримання права контролю над компанією-адресатом оферти відповідно до національного законодавства» [13]. Представляється, що «пропозиція поглинання» є проектом інвестиційного договору, у тому числі й з корпоративною складовою.

До кваліфікуючих умов інвестиційного договору пропонуємо відносити мету правочину та специфіку предмету, який містить дві складові інвестиційних відносин: матеріальну (інвестиція) і юридичну (дії, спрямовані на здійснення інвестування). Інвестиційний договір є родовим поняттям, що охоплює групу договорів об'єднаних в сукупності спільними ознаками, які вказують про реалізацію інвестицій за ними. Характерними (кваліфікуючими) ознаками інвестиційного контракту є спрямованість на реалізацію вкладень (інвестицій), настання обумовленого ефекту (соціального та/або економічного), ризиковість, відплатність, особливий зміст контракту та суб'єктний склад. У разі внесення інвестицій у статутний капітал мова йдеться про «здійснення чи нездійснення можливості, яка становить зміст суб'єктивного корпоративного права, цілком залежить від волевиявлення самого суб'єкта корпоративних відносин. Природно, що можлива поведінка перетворюватиметься на реально здійснювану лише тоді, коли вона сприятиме задоволенню тих або інших потреб суб'єкта, тобто певна поведінка

відповідатиме його інтересам. Якщо в учасника відносин немає інтересу до реалізації належного йому права, він може відмовитися від здійснення передбачених законом дій, а також він має право за власним бажанням здійснити дозволені дії в повному обсязі чи навіть частково в порядку, найбільш вигідному для задоволення власного інтересу» [14, с. 112]. Задоволення власного інтересу є метою інвестиційного договору, яка, як правил полягає в отриманні прибутку інвестором, який прийняв рішення його укласти, у тому числі й шляхом внесення інвестицій у статутний капітал юридичної особи.

Важливим аспектом державного контролю за виконанням інвестиційних договорів, у тому числі й з корпоративною складовою є положення щодо їх державної реєстрації, яке з 2013 року діє зі змінами та визначає порядок подання документів, їх розгляд та здійснення державної реєстрації договорів (контрактів) про виробничу кооперацію, спільне виробництво та інші види спільної інвестиційної діяльності за участю іноземного інвестора [15]. Тобто, фактично мова йдеться про реєстрацію іноземних інвестицій, які у тому числі є договірного характеру та можуть бути реалізовані через придбання корпоративних прав. Взагалі термін «спільне» означає корпоративну складову інвестиційного контракту, який підлягає державній реєстрації. Але зазначений правовий акт визначає, що державній реєстрації підлягають договори (контракти) про виробничу кооперацію, спільне виробництво та інші види спільної інвестиційної діяльності, не пов'язаної із створенням юридичної особи, укладені відповідно до законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України за участю іноземного інвестора-1. Тобто, Положення не застосовується до інвестиційних договорів з корпоративною складовою, а відтак вони не підлягають державні реєстрації. У пояснювальній записки до законопроєкту 3214 від 16.03.2020 р. державна реєстрація договорів (контрактів) здійснюється з метою перевірки даних, контролю та моніторингу щодо суб'єктів, які ввозять товари (крім товарів для реалізації або власного споживання) на митну територію України на строк не менше трьох років з метою інвестування, оскільки таке майно відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» та статті 287 Митного кодексу України звільняється від сплати ввізного мита. Зазначену норму запроваджено з прийняттям Закону у 1996 році. Водночас у зв'язку із суттєвим удосконаленням законодавства, зокрема прийняттям у 2012 році нової редакції Митного кодексу України, низки законодавчих та нормативно-правових актів у сфері дерегуляції, запровадження електронних реєстрів, ця норма Закону втрачає свою доцільність та ефективність [16]. Представляється, що державна реєстрація корпоративних прав засвідчується, зокрема, векселем, який видається під час ввезення на територію України майна у вигляді інвестицій як внеску у статутний капітал підприємства з іноземними інвестиціями. Зазначене доречно застосовувати до інших спільних іноземних підприємств, та має стосуватися не тільки коштів, а й майнових прав. Тобто, інвестиційний договір в залежності від предмету інвестицій може бути як матеріального так і нематеріального характеру.

Інвестиційний договір слід відрізняти від корпоративного договору. Перші кроки щодо правового оформлення корпоративного договору були здійснені у 2008 році з прийняттям ЗУ «Про акціонерні товариства», ст. 29 якого визначала, що статутом акціонерного товариства може бути передбачена можливість укладення договору між акціонерами, за яким на останніх покладаються додаткові обов'язки, у тому числі обов'язок участі у загальних зборах, і передбачається відповідальність за його недотримання [17]. Сьогодні зазначена стаття виключена на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів» № 1984-VIII від 23.03.2017. Погоджуємося з позицією Жук Т., що «зазначену норму не можна розглядати як можливість акціонерів реалізувати свої корпоративні права, оскільки вона передбачає встановлення для них лише додаткових обов'язків» [18]. Зокрема, М. М. Сигидин зазначає, що корпоративний договір – це багатостороння домовленість учасників юридичної особи корпоративного типу, спрямована на ефективне управління належними їм корпоративними правами шляхом визначення порядку їх здійснення з метою координації діяльності та реалізації спільних охоронюваних законом інтересів у цій сфері [19, с. 8–9]. При цьому варто звернути увагу й на твердження В. І. Цікала, який зазначає, що метою такого договору є здійснення у майбутньому прав учасниками, які їм належать (існують на момент досягнення згоди), певними (особливими) визначеними договором способами. Предмет договору про здійснення прав учасників господарського товариства, зокрема, становлять: способи здійснення права на участь в управлінні товариством, способи здійснення переважного права при-

дбання частки (акцій) та права на відчуження частки (акцій), а також способи здійснення прав, пов'язаних із припиненням господарського товариства і виділенням із його складу нової юридичної особи [20, с. 72]. Тобто, саме за об'єктною ознакою – реалізацією повноважень щодо часток статутного капіталу товариства й виокремлюється корпоративний договір.

М. О. Ніколенко слушно визначає, що питання актуалізувалося лише в 2016 році, коли був розроблений проект Закону про корпоративні договори (ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів»), який був прийнятий 23.03.2017 року. Цей закон вперше за майже 30-тирічну історію вітчизняної корпоратизації формалізував інститут корпоративного договору в Україні, закріпивши та визначивши: (а) два види корпоративних договорів залежно від виду товариств, в яких вони укладаються: 1) договір про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю та 2) договір між акціонерами товариства; (б) поняття, предмет, суб'єктний склад зазначених видів договорів, а також окремі наслідки їх порушення тощо; (в) можливість видачі учасниками ТОВ / акціонерами АТ безвідкличної довіреності за корпоративними правами з метою виконання або забезпечення виконання зобов'язань учасників ТОВ / акціонерів АТ [21, с. 44]. Тобто, корпоративний договір вирізняється від інвестиційного тим, що є вузько-предметним, тобто стосується виключно правомочностей щодо права власності та статутний капітал та/або йог частки. Інвестиційний договір дозволяє реалізовувати інвестиції на договірних умовах, а інвестиційний договір з корпоративною складовою є його різновидом а стосується виключно інвестицій у вигляді придбання/відчуження корпоративних прав. Інвестиційний договір також може бути класифікований в залежності від організаційно-правової форми суб'єкта господарювання.

З 2018 року у чинному вітчизняному законодавстві, а саме в Законі України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» був введений новий договір корпоративного характеру - договір про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю як договір про особливості реалізації прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю. За договором про реалізацію прав учасників (засновників) товариства з обмеженою відповідальністю його сторони зобов'язуються реалізовувати у спосіб, передбачений таким договором, права, що надаються учасникам (засновникам) товариства з обмеженою відповідальністю, та/або утримуватися від реалізації зазначених прав. Також визначений договір між акціонерами товариства як договір, предметом якого є реалізація акціонерами - власниками простих та привілейованих акцій прав на акції та/або прав за акціями, передбачених законодавством, статутом та іншими внутрішніми документами товариства (далі - договір між акціонерами). За договором між акціонерами його сторони зобов'язуються реалізувати у спосіб, передбачений таким договором, свої права та/або утримуватися від реалізації зазначених прав [22]. На думку К. Дробязко «укладання корпоративного договору забезпечує учасникам товариств з обмеженою відповідальністю значний простір для врегулювання своїх відносин за допомогою договорів, зокрема щодо здійснення повноважень учасників. Конфлікт між правом учасника вільно використовувати свій голос і необхідністю забезпечити виконання зобов'язань за договором пропонується вирішити, установивши можливість забезпечувати виконання зобов'язань за такими договорами неустойкою. Вимога безвідплатності договору має зменшити ризики захоплення контролю над товариством і змови окремих груп учасників проти інших. Учасники (сторони такого договору) вільні самостійно визначати строк його дії. Крім того, корпоративний договір установлює чітке розмежування предмета корпоративного договору та предмета закону і статуту: у корпоративному договорі передбачаються зобов'язання сторін про реалізацію їхніх повноважень певним чином, а безпосередньо повноваження сторін можуть бути встановлені в законі та статуті» [23]. Слушною є думка Л. Сіщук щодо того, що «наведена дефініція корпоративного договору викликає ряд зауважень, адже у статті предмет корпоративного договору не розкрито, а саме не передбачено конкретних способів здійснення корпоративних прав, а словосполучення «певним чином» має оціночний характер і в правозастосовній практиці може призвести до зловживань корпоративними правами учасниками товариства з обмеженою відповідальністю Наведена дефініція корпоративного договору викликає ряд зауважень, адже у статті предмет корпоративного договору не розкрито, а саме не передбачено конкретних способів здійснення корпоративних прав, а словосполучення «певним чином» має оціночний характер і в правозастосовній практиці може призвести до зловживань корпоративними правами учасни-

ками товариства з обмеженою відповідальністю» [24, с. 52]. Тобто, інвестиційний договір у разі реалізації корпоративних прав у статутний капітал юридичної особи набуває рис інвестиційного договору з корпоративною складовою та передбачає обов'язкову наявність його однієї із сторін – інвестора та предмета – здійснення певних правомочностей щодо статутного капіталу.

Характеризуючи умови інвестиційних договорів слід зазначити, що однією із важливих умов є умова про порядок вирішення спорів між сторонами договору. Сторони зовнішньоекономічного договору (однією із сторін якого є іноземний інвестор) мають право передбачити у ньому або шляхом укладення окремої угоди (арбітражна умова, арбітражне застереження) передачу спорів, що виникають з такого договору, на вирішення третейського суду (постійно діючого або створеного для вирішення конкретного спору – adhoc). Ця домовленість повинна чітко визначати, який саме орган вирішення спорів обрали сторони. В Україні такими органами можуть бути зазначені Міжнародний комерційний арбітражний суд, Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України або інший третейський суд. В інвестиційному договорі може бути зазначено третейський суд за кордоном. Якщо такий третейський суд зазначено, то спір буде розглядатись у відповідності до Регламенту такого суду. Якщо ж визначений для розгляду спору третейський суд не зазначено, то такий спір буде розглядатися господарськими судами у відповідності з зазначеним у договорі матеріальним та процесуальним правом країни їх знаходження [25, с. 325]. Тобто, мова йдеться про іноземних інвесторів, які є стороною інвестиційних договорів, утому числі із корпоративною складовою.

Досить традиційними є підхід щодо умов інвестиційного договору в літературі, так, Г.В. Смолин наголошує на таких його істотних умовах: предмет, а саме інвестиції, сторони, форми та об'єкт інвестування, ціна та строк правочину. При цьому, автор вказує, що кваліфікуюча ознака інвестиційного договору – це специфіка його предмету, яка може проявлятись у такому роді – юридичний (дії, що спрямовуються на здійснення інвестування) та матеріальний (безпосередньо інвестиція) [26, с. 157]. В. В. Кафарський виокремлює такі умови інвестиційного договору, як: 1) предмет договору (інвестиції); 2) кількісні та якісні характеристики предмета інвестицій; 3) ціна договору; 4) умова про одержання прибутку (доходу) та/або досягнення соціального ефекту [27, с. 12]. Представляється, що всі умови інвестиційного договору є істотними, а його зміст має визначатися відомчим актом на кшталт скасованого Положення про зовнішньоекономічні договори [28] з метою зручності та обізнаності щодо його змісту.

Таким чином, доцільно визначити поняття інвестиційного договору у ГК України та визначити його як різновид господарського договору та представляє собою угоду щодо реалізації різноманітних інвестицій майнового та/або немайнового характеру, на строково-платних засадах, з метою отримання прибутку та/або досягнення соціально-економічного ефекту. З метою уніфікації його умов слід визначити їх нормативно, у Положенні, яке затверджується Міністерством економіки України.

Інвестиційний договір з корпоративною складовою це домовленість щодо порядку, умов та мети реалізації інвестицій у статутний капітал юридичної особи, будь-якої організаційно-правової форми та форми власності з метою отримання прибутку та/або досягнення соціально-економічного ефекту, який може бути щодо управління корпоративною організацією у повному обсязі або частковому; обігу цінних паперів та інших фінансових інструментів та створення венчурного пайового інвестиційного фонду.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вінник О. М. Інвестиційне право: Навчальний посібник. К.: Юридична думка, 2005. 568 с.
2. Матвєєв П. С. Інвестиційний договір як складова інвестиційної діяльності на сучасному етапі розвитку України. *Наше право*. 2014. № 10. С. 129-132.
3. Кафарський В. В. Інвестиційні договори в Україні : поняття, види, зміст, правове регулювання : автореф. дис. … канд. юрид. наук : спец. 12.00.03; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2006. 20 с.
4. Див. посилання 1.
5. Симсон О.Є. Договори інвестиційного характеру в проекті Цивільного кодексу України. *Вісник університету внутрішніх справ.* 1999. Вип. 6. С. 221-225.
6. Рішеня Господарського суду міста Києва від 14.07.2021 р. Справа № 910/7527/21. URL : https://youcontrol.com.ua/ (дата звернення 22.08.2023).
7. Вишняков А. К. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: Навчальний посібник. Х.: ТОВ «Одисей», 2005. 256 с.
8. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Чернадчук Т.О. Основи інвестиційного права України: Навчальний посібник. За заг. ред. В.Д. Чернадчука. 2-ге вид., перероб. і доп. Суми: ВТД «Університетська книга»; К.,2005. 384 с.

9. Луць В.В. Про механізм правового регулювання корпоративних відносин. Актуальні проблеми приватного права : матеріали XVII науковопракт. конф., присв. 97 річниці з дня народж. докт. юрид. наук, проф. В.П. Маслова. Харків : Право, 2019. С. 85–89.
10. Рим Т. Особливості здійснення корпоративних прав у сфері будівництва. *Підприємництво, господарство і право.* 2019. № 11. С. 54-59.
11. Про затвердження Порядку реєстрації випуску акцій при збільшенні (зменшенні) розміру статутного капіталу акціонерного товариства: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21.06.2018 р. № 426. Офіційний вісник України. 2018. № 61. Ст. 2122.
12. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо передачі в управління підприємств та/або корпоративних прав з метою запобігання конфлікту інтересів: Рішення Національне агентство з питань запобігання корупції від 11 серпня 2016 р. № 10. URL : https://zakon.rada.gov.ua/ (дата звернення 22.08.2023).
13. Про пропозиції поглинання: Директива 2004/25/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 квітня 2004 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/ (дата звернення 22.08.2023).
14. Здійснення та захист корпоративних прав в Україні / за ред. проф. В.В. Луця : монографія. Тернопіль, 2007. 320 с.
15. Про внесення змін до Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій та Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора: постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 р. № 743. URL : https://zakon.rada.gov.ua/ (дата звернення 22.08.2023).
16. Пояснювальна записка до законопроєкту 3214 про внесення зміни до статті 287 Митного кодексу України стосовно покращення інвестиційного клімату (щодо скасування державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність) від 16.03.2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/
17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів: Закон України від 23 березня 2017 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/ (дата звернення 22.08.2023).
18. Жук Т. Як зміняться корпоративні договори? URL : https://biz.nv.ua/ukr/experts/jak-zminjatsja-korporativnidogovori-1005367.html (дата звернення 22.08.2023).
19. Сигидин М. М. Корпоративний договір: дис. … канд. юрид. наук: 12.00.03. Івано-Франківськ, 2016. 236 с.
20. Цікало В. Предмет договору про здійснення прав учасників господарського товариства. *Підприємництво, господарство і право.* 2017. № 17. С. 68–73.
21. Ніколенко М. О. Становлення правового регулювання корпоративних договорів в Україні. *Право та інновації.* 2019. № 2 (26). С. 41-47.
22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів: Закон України від 23.03.2017 р. Відомості Верховної Ради. 2018. № 10. Ст. 52.
23. Дробязко К. Корпоративні відносини в оновленому законодавстві як запобіжник корпоративних конфліктів. Ліга: Закон від 04.04.2018 р. URL : https://jurliga.ligazakon.net/ (дата звернення 22.08.2023).
24. Сіщук Л. Новели законодавства щодо корпоративного договору. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 10. С. 49-54.
25. Кафарський В. В. Правові аспекти укладання і виконання зовнішньоекономічних інвестиційних договорів. Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 11. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. С. 325-328.
26. Смолин Г.В. Господарське право України. Особлива частина: навчальний посібник. Л. : ЛДУВС, 2010. 580 с.
27. Кафарський В.В. Інвестиційні договори в Україні: поняття, види, зміст, правове регулювання: автореф. дис. … канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / В.В. Кафарський; НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. К., 2006. 20 с.
28. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів). (втратив чинність). URL : https://zakon.rada.gov.ua/ (дата звернення 22.08.2023).

Подцерковний Олег Петрович, Шестакова Юлія Дмитрівна

Поняття, ознаки та класифікація інвестиційного договору з корпоративною складовою

У статті досліджено поняття, ознаки і види інвестиційного договору з корпоративним елементом, як окремого господарського договору, правові засади якого визначені нормами чинного законодавства загального і спеціального характеру. Інвестиційний договір розглядається з організаційного аспекту як процес прийняття рішення інвестором про вкладення інвестицій, у тому числі й шляхом придбання/відчуження корпоративних прав, та майнового – як практичної реалізації різноманітних інвестицій та отриманні прибутку у майбутньому. Головними ознаками інвестиційного договору з корпоративним елементом є наявність інвестора, який за власним волевиявленням приймає та реалізовує рішення щодо придбання частки статутного капіталу юридичної особи у вигляді майна, майнових прав, цінних паперів, тощо. Задоволення власного інтересу є метою інвестиційного договору, яка, як правил полягає в отриманні прибутку інвестором, який прийняв рішення його укласти, у тому числі й шляхом внесення інвестицій у статутний капітал юридичної особи.

Виокремлені види інвестиційних договорів з корпоративною складовою, а саме: інвестиційний договір щодо управління корпоративною організацією у повному обсязі або частковому; щодо обігу цінних паперів та інших фінансових інструментів та щодо створення венчурного пайового інвестиційного фонду.

Надано поняття інвестиційного договору як різновиду господарського договору та представляє собою угоду щодо реалізації різноманітних інвестицій майнового та/або немайнового характеру, на строково-платних засадах, з метою отримання прибутку та/або досягнення соціально-економічного ефекту.

Інвестиційний договір з корпоративною складовою це домовленість щодо порядку, умов та мети реалізації інвестицій у статутний капітал юридичної особи, будь-якої організаційно-правової форми та форми власності з метою отримання прибутку та/або досягнення соціально-економічного ефекту

Ключові слова: інвестиційний договір, інвестиції, інвестор, статутний капітал, корпоративні права, господарський договір.

Podtserkovnyi Oleh, Shestakova Yuliia

Concepts, signs and classification of an investment contract with a corporate component

The article examines the concepts, signs and types of an investment contract with a corporate element, as a separate business contract, the legal basis of which is determined by the norms of current legislation of a general and special nature. The investment contract is considered from an organizational point of view as the process of making a decision by the investor to make investments, including through the acquisition/alienation of corporate rights, and the property contract is considered as the practical implementation of various investments and obtaining profit in the future. The main features of an investment contract with a corporate element are the presence of an investor who, on his own initiative, makes and implements a decision to purchase a share of the authorized capital of a legal entity in the form of property, property rights, securities, etc. Satisfying one's own interest is the purpose of an investment contract, which, as a rule, consists in obtaining a profit by the investor who decided to enter into it, including by making investments in the authorized capital of a legal entity.

Separate types of investment contracts with a corporate component, namely: an investment contract regarding the management of a corporate organization in full or in part; regarding the circulation of securities and other financial instruments and regarding the creation of a venture capital investment fund.

The concept of an investment contract is provided as a type of business contract and represents an agreement regarding the implementation of various investments of a property and/or non-property nature, on a term-payment basis, with the aim of obtaining profit and/or achieving a socio-economic effect.

An investment agreement with a corporate component is an agreement regarding the procedure, conditions and purpose of investment in the authorized capital of a legal entity, any organizational and legal form and form of ownership for the purpose of obtaining profit and/or achieving a socio-economic effect

Key words: investment agreement, investments, investor, statutory capital, corporate rights, government agreement.